

SOCIÁLNÍ PŘEMĚNY PRAHY VE 20. STOLETÍ Z POHLEDU RŮZNÝCH DISCIPLÍN

URBÁNNÍ A REGIONÁLNÍ LABORATOŘ
URBAN AND REGIONAL LABORATORY

PROGRAM SEKCE

Významné změny sociálně prostorové struktury obyvatelstva Prahy ve 20. století

RNDr. **Petra Špačková**, Ph.D., RNDr. **Lucie Pospíšilová** Ph.D., katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Průmyslové čtvrti 19. století: včera, dnes a zítra

doc. Ing. arch. ThLic. **Jiří Kupka**, Ph.D., katedra urbanismu a územního plánování, Fakulta stavební, České vysoké učení technické v Praze

Panelová sídliště: proč se začala stavět a jak se proměňovala jejich (architektonická) podoba

Mgr. **Eva Novotná**, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

**VÝZNAMNÉ ZMĚNY SOCIÁLNĚ
PROSTOROVÉ STRUKTURY OBYVATELSTVA
VE 20. STOLETÍ**

Lucie Pospíšilová

Petra Špačková

Přírodovědecká fakulta, UK

Urbánní a regionální laboratoř

O ČEM BUDEME MLUVIT?

jak se Praha vyvíjela v období posledních devadesát let: 1921-2011

základní dělení na tři období: meziválečná Praha, socialistická Praha a porevoluční Praha

růst Prahy: nová území a nové typy zástavby

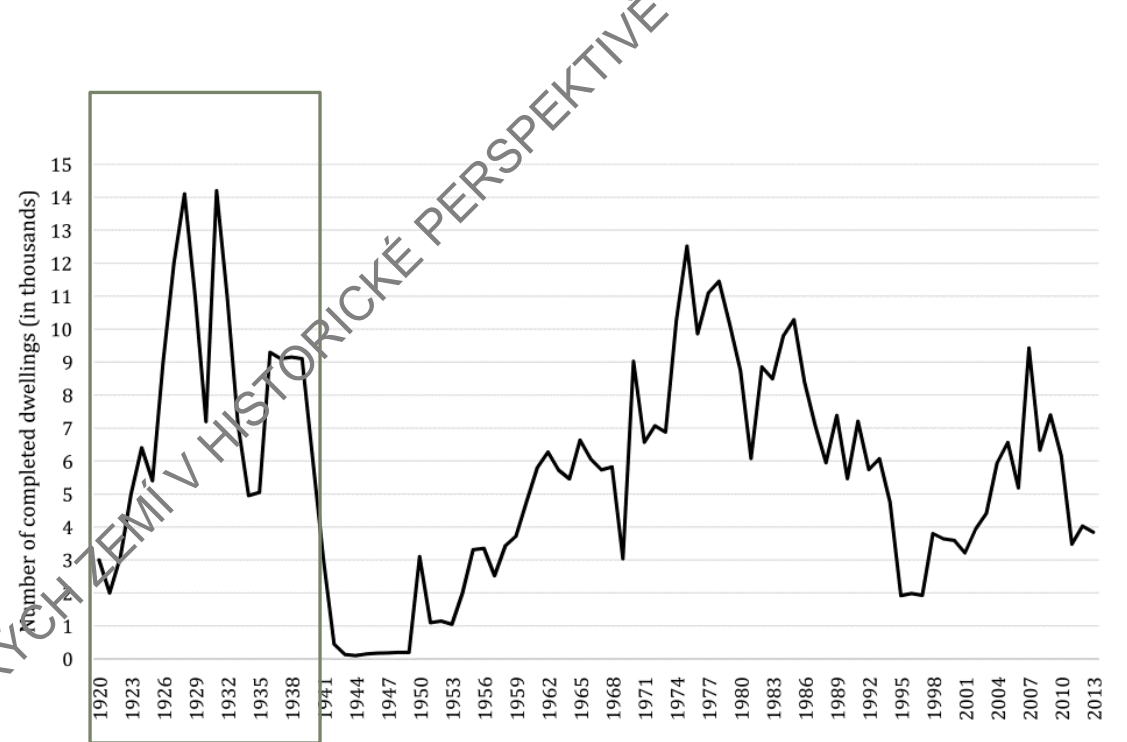
hlavní změny v sociální struktuře obyvatelstva – proměňující se nebo stabilní pozice jednotlivých čtvrtí?

čerpáme z výsledků projektu NAKI a práce týmu Urbánní a regionální laboratoře

SOCIÁLNĚ PROSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKE PERSPEKTIVĚ

MEZIVÁLEČNÁ PRAHA

PRAHA V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

Ouředníček a kol. 2015 (v tisku)

Hanspaulka, www.prahaneznamy.cz

Krč, www.prahaneznamy.cz

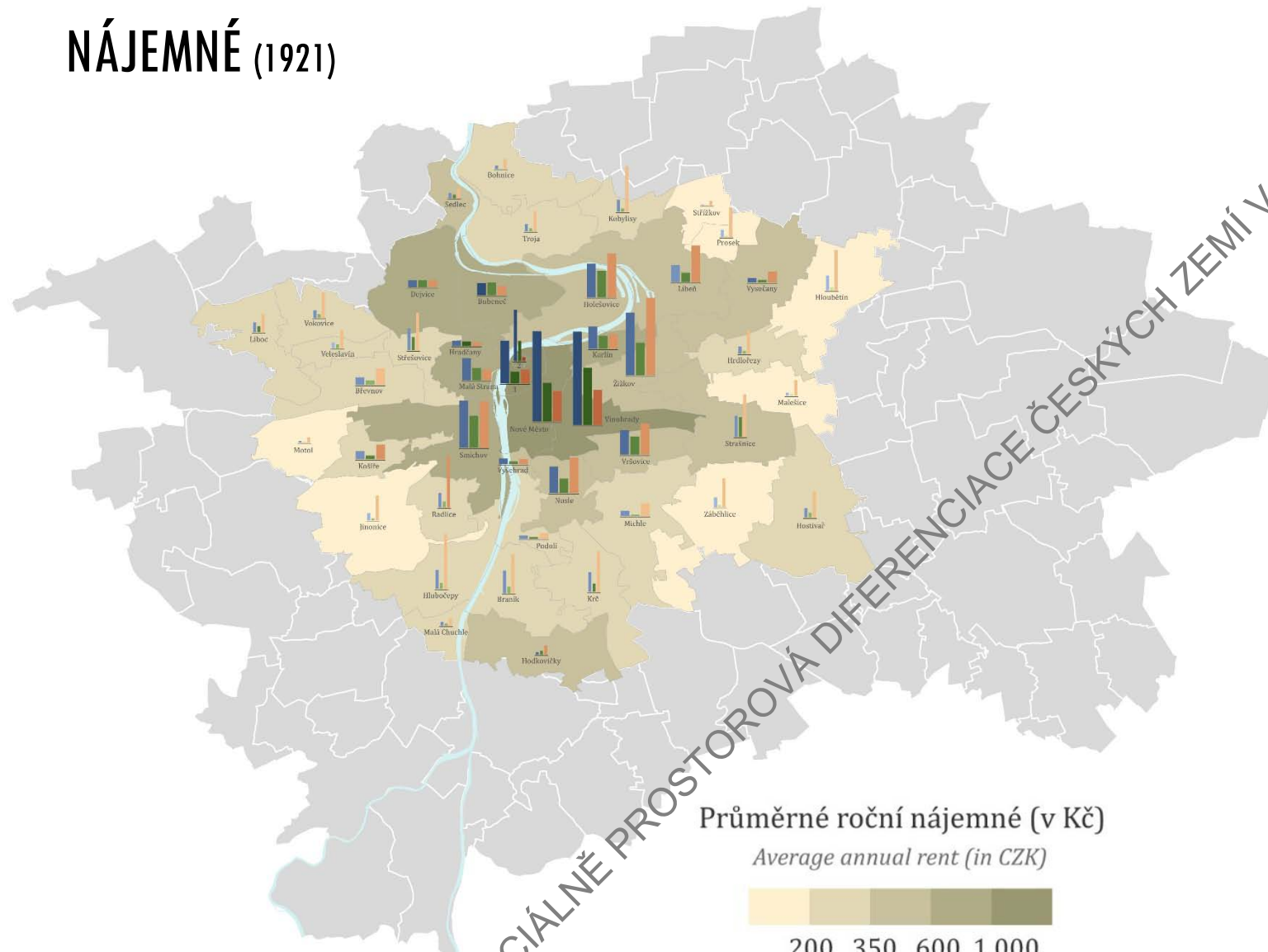
27-3-2005 Michle na Slatinách C-Roman Kučera

Dejvice

PRAHA V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

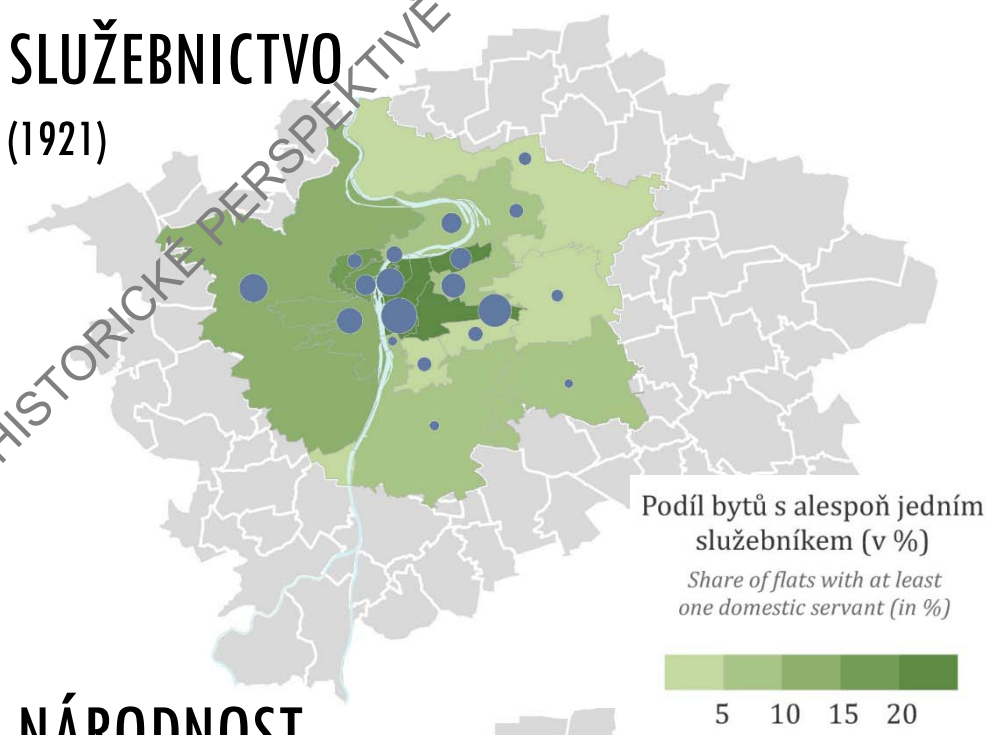
NÁJEMNÉ (1921)

Průměrné roční nájemné (v Kč)
Average annual rent (in CZK)

200 350 600 1000

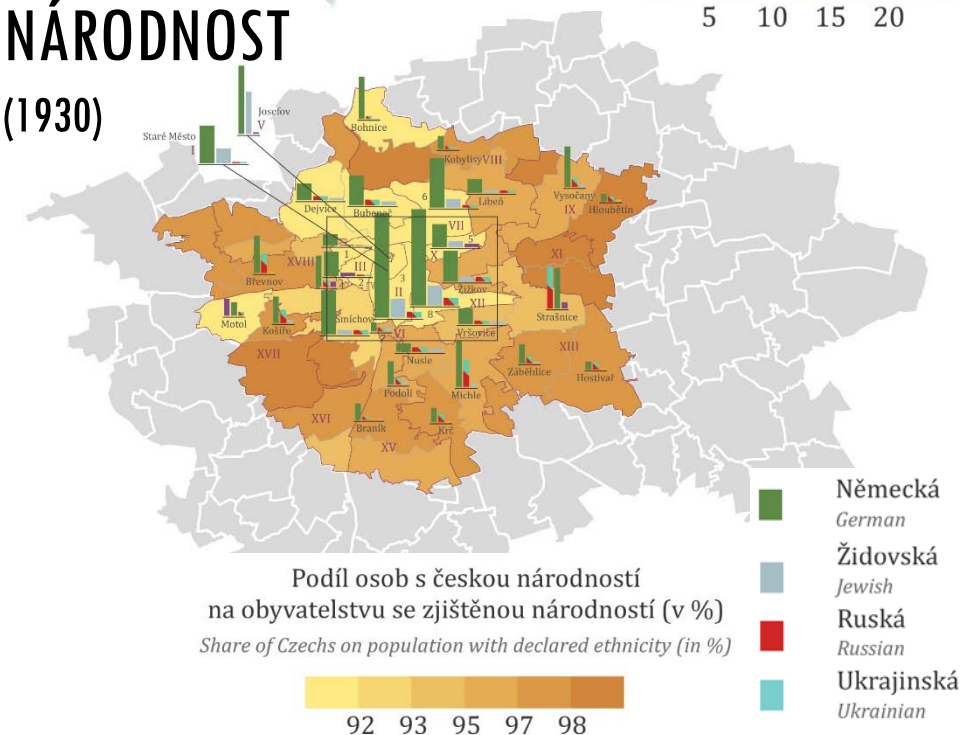
SLUŽEBNICTVO (1921)

Podíl bytů s alespoň jedním služebníkem (v %)
Share of flats with at least one domestic servant (in %)

5 10 15 20

NÁRODNOST (1930)

Podíl osob s českou národností na obyvatelstvu se zjištěnou národností (v %)
Share of Czechs on population with declared ethnicity (in %)

92 93 95 97 98

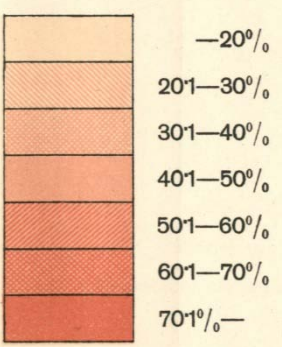
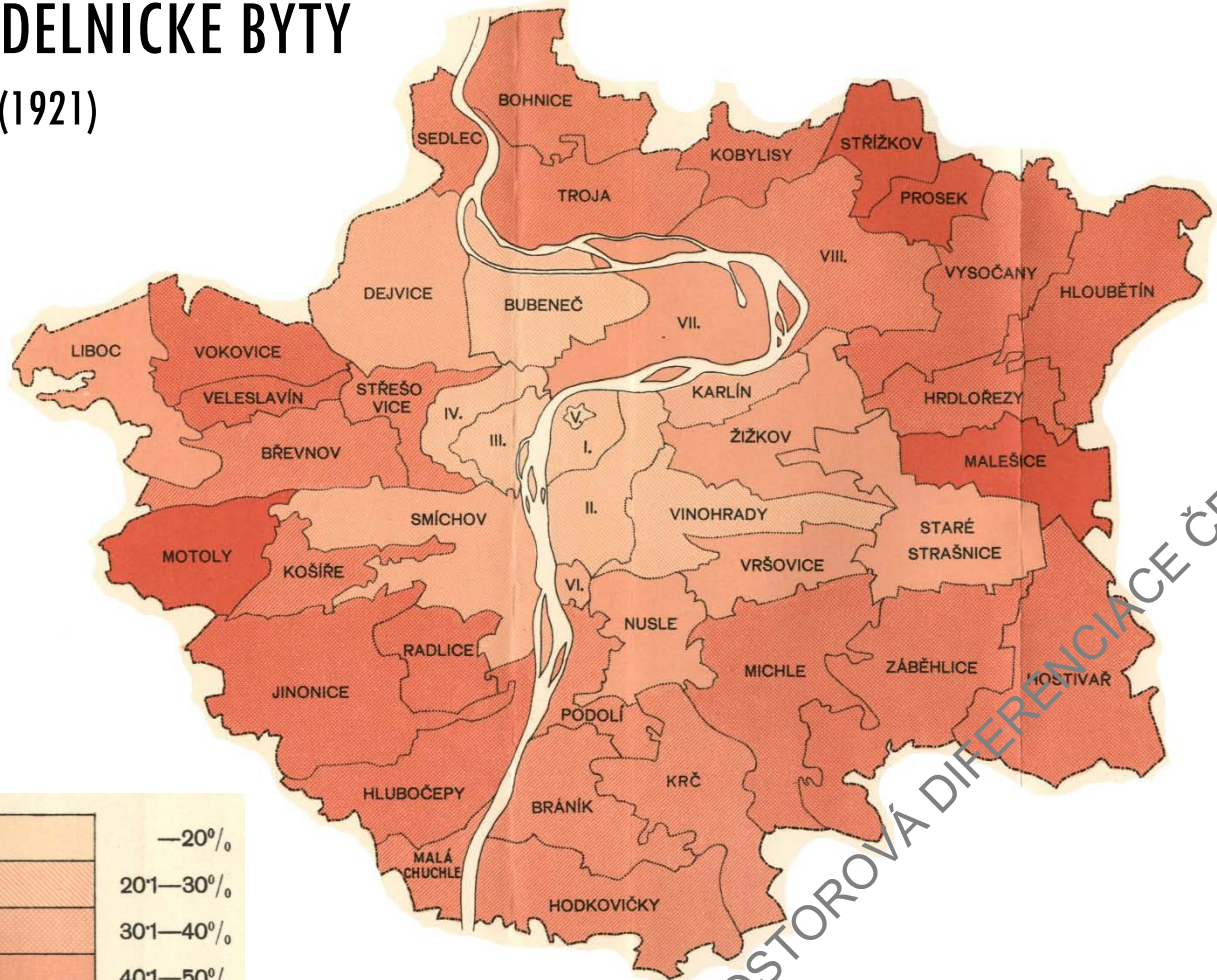
- Německá (German)
- Židovská (Jewish)
- Ruská (Russian)
- Ukrajinská (Ukrainian)

Zdroj: Špačková, Nemeškal (2015), Přidalová, Nemeškal, Outrata (2014)

PRAHA V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

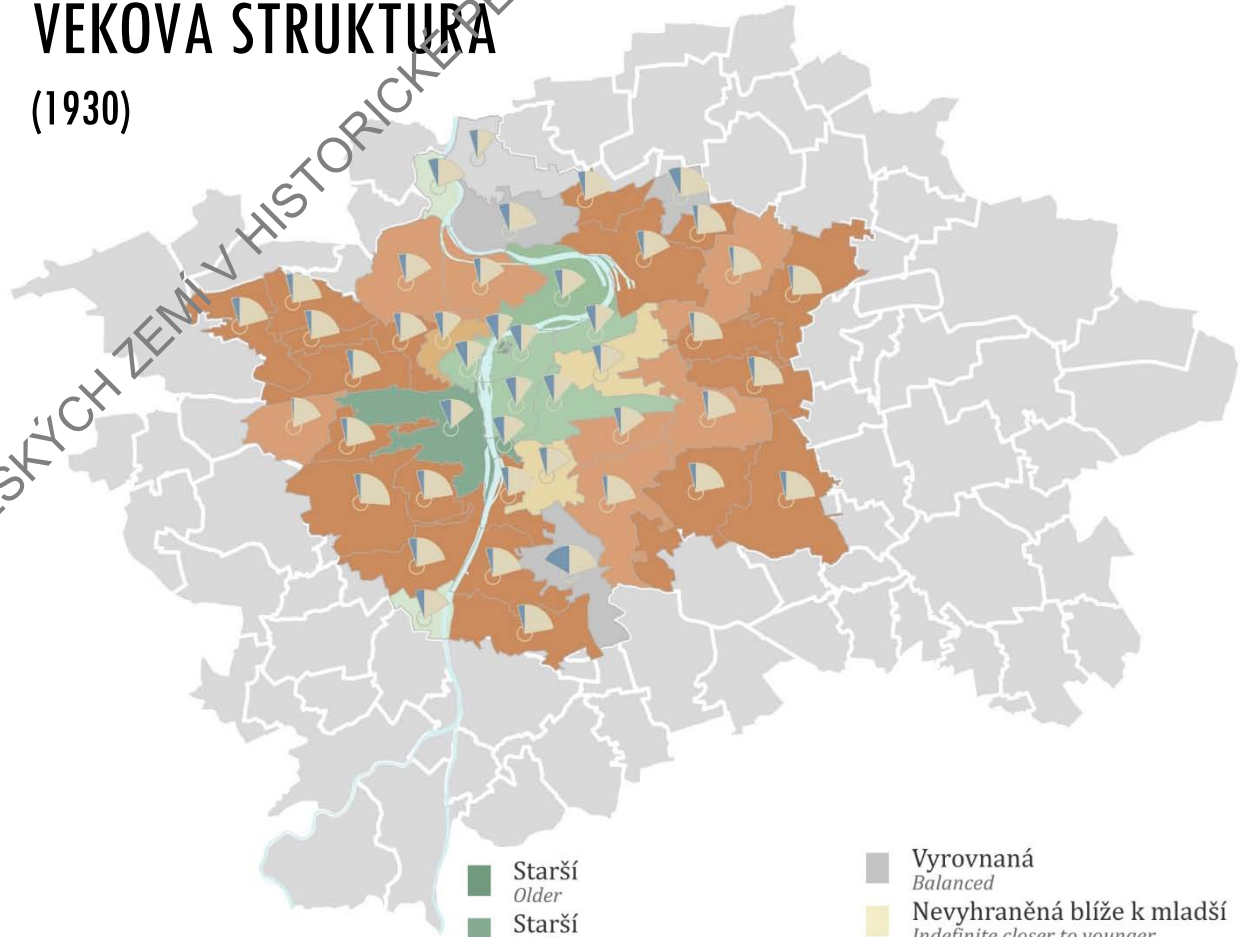
DĚLNICKÉ BYTY (1921)

(1921)

VĚKOVÁ STRUKTURA (1930)

(1930)

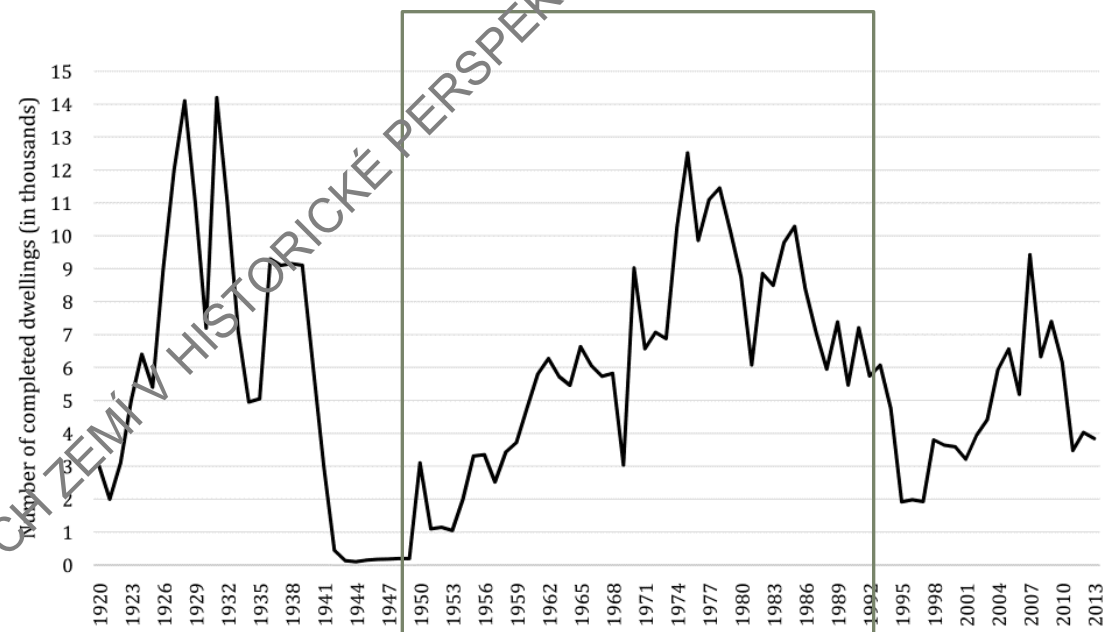
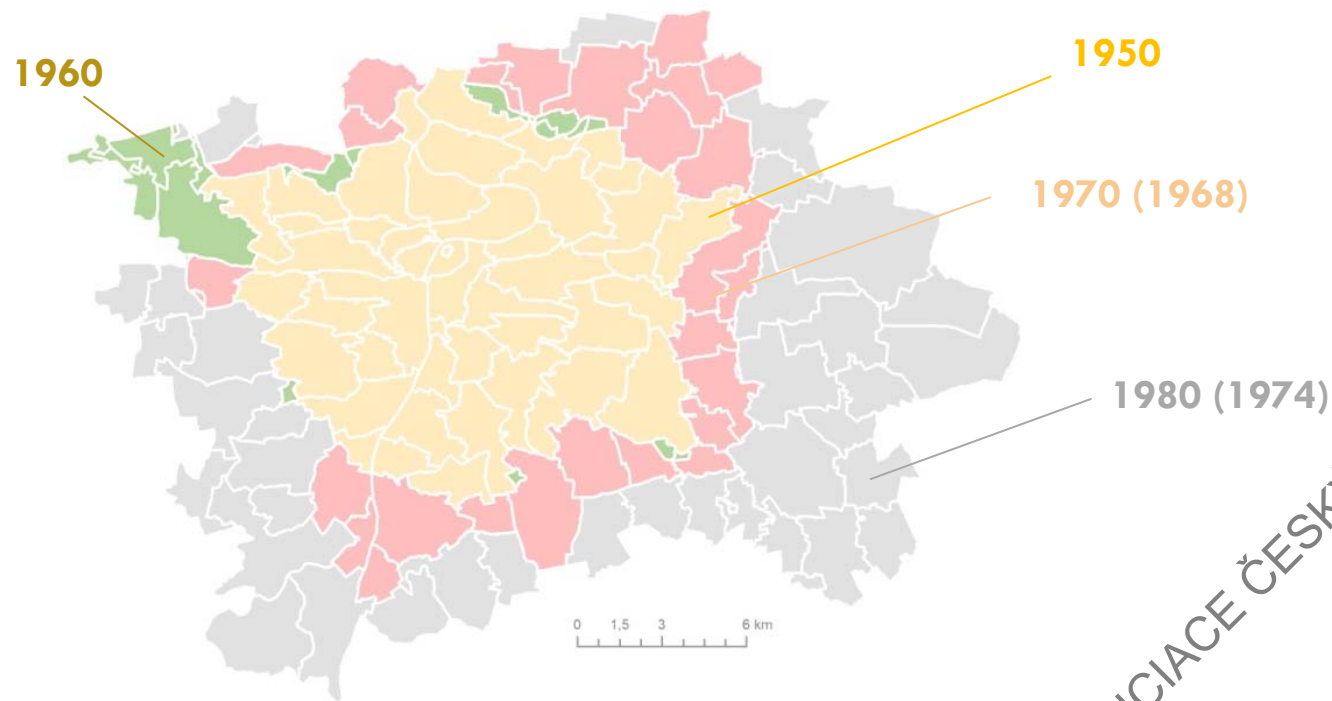
Zdroj: Soupis bytů (1921), Pospíšilová, Nemeškal (2015)

SOCIÁLNE PROSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKE PERSPEKTÍVE

SOCIALISTICKÁ PRAHA

PRAHA V SOCIALISMU

Ouředníček a kol. 2015 (v tisku)

Invalidovna, foto: IPR Praha

Letňany, foto: L. Pospíšilová

Modřany, foto: L. Pospíšilová

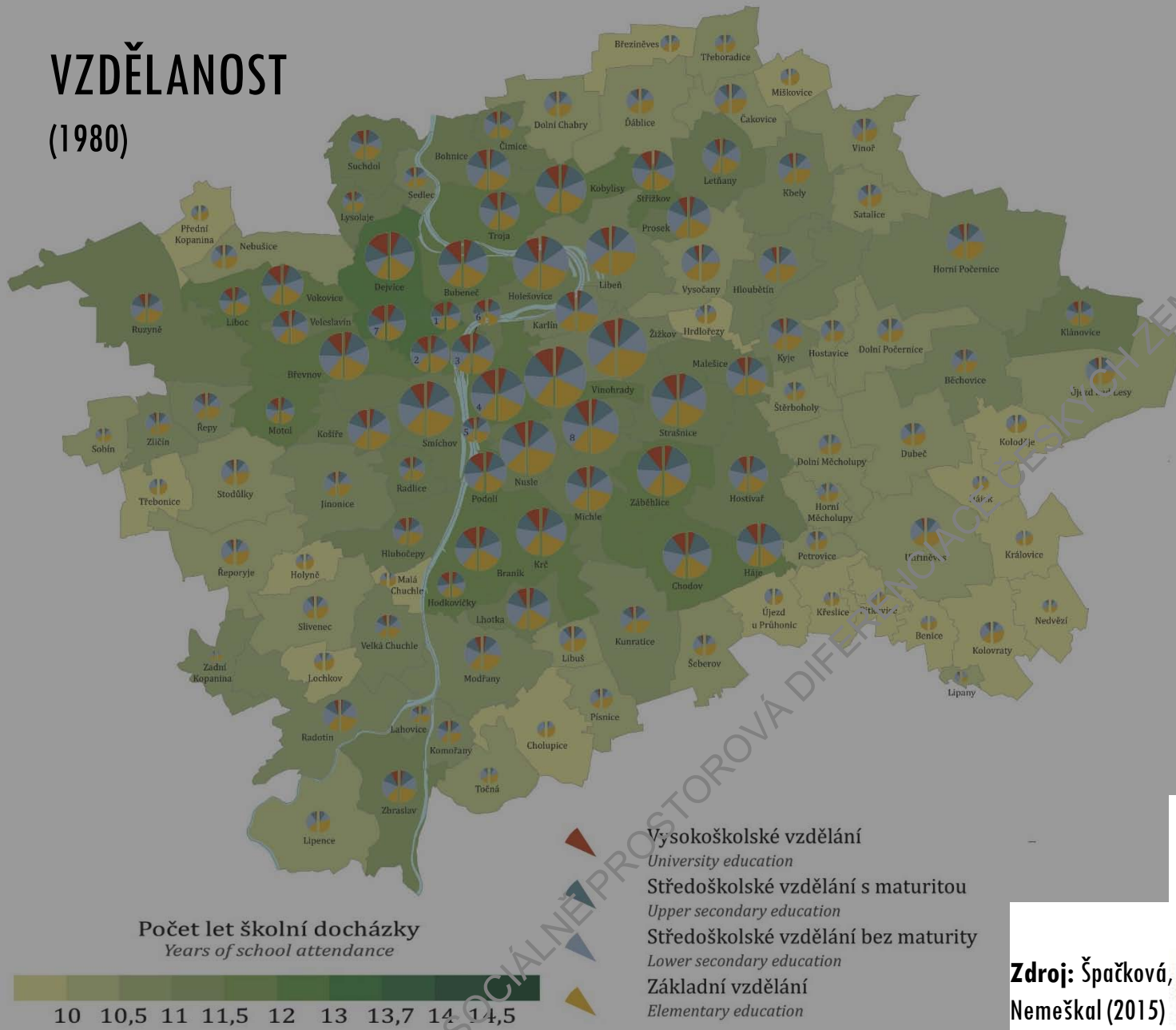

Opatov, foto: M. Ouředníček

PRAHA V SOCIALISMU

VZDĚLANOST

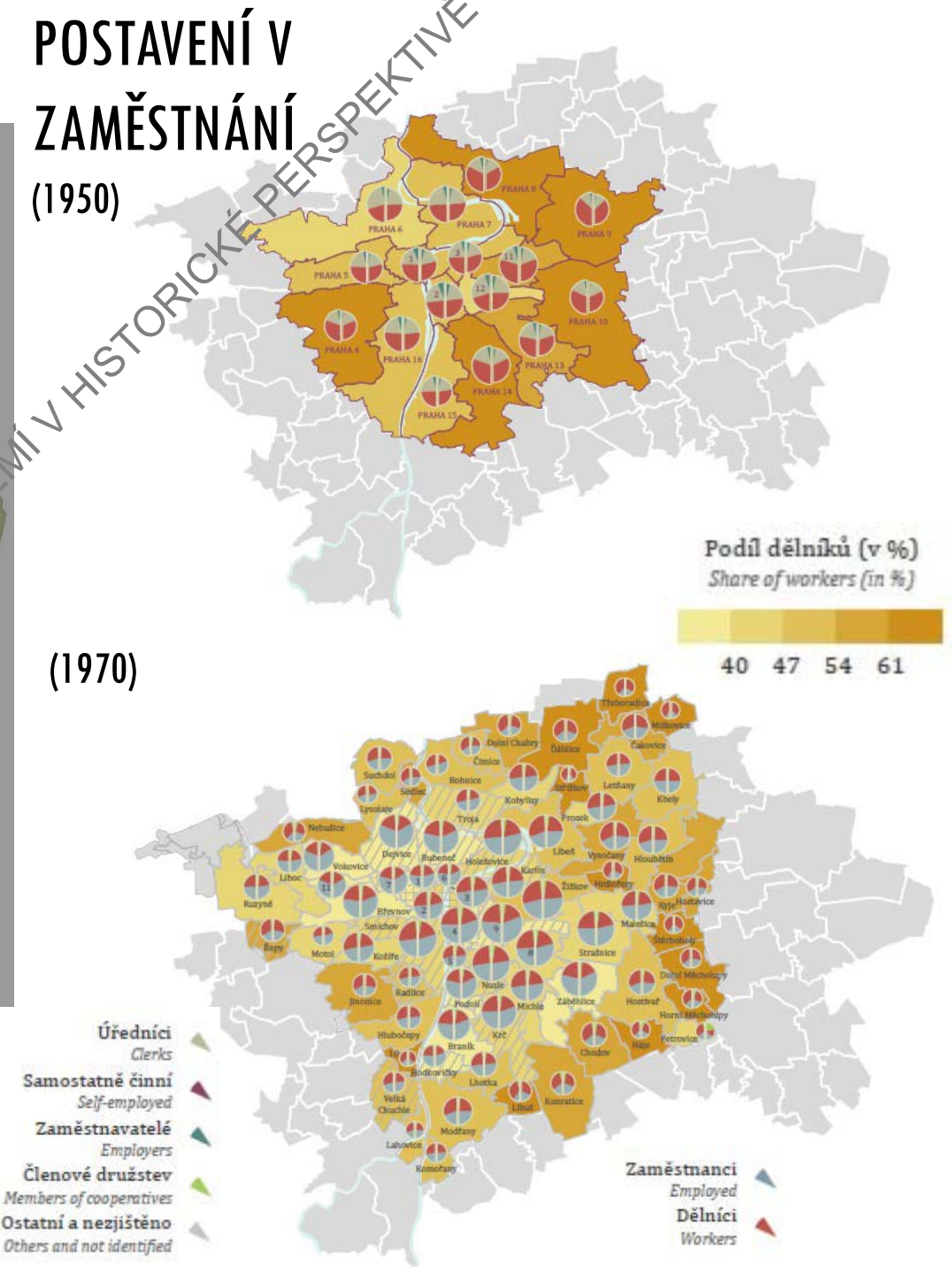
(1980)

POSTAVENÍ V ZAMĚŠTNÁNÍ

(1950)

(1970)

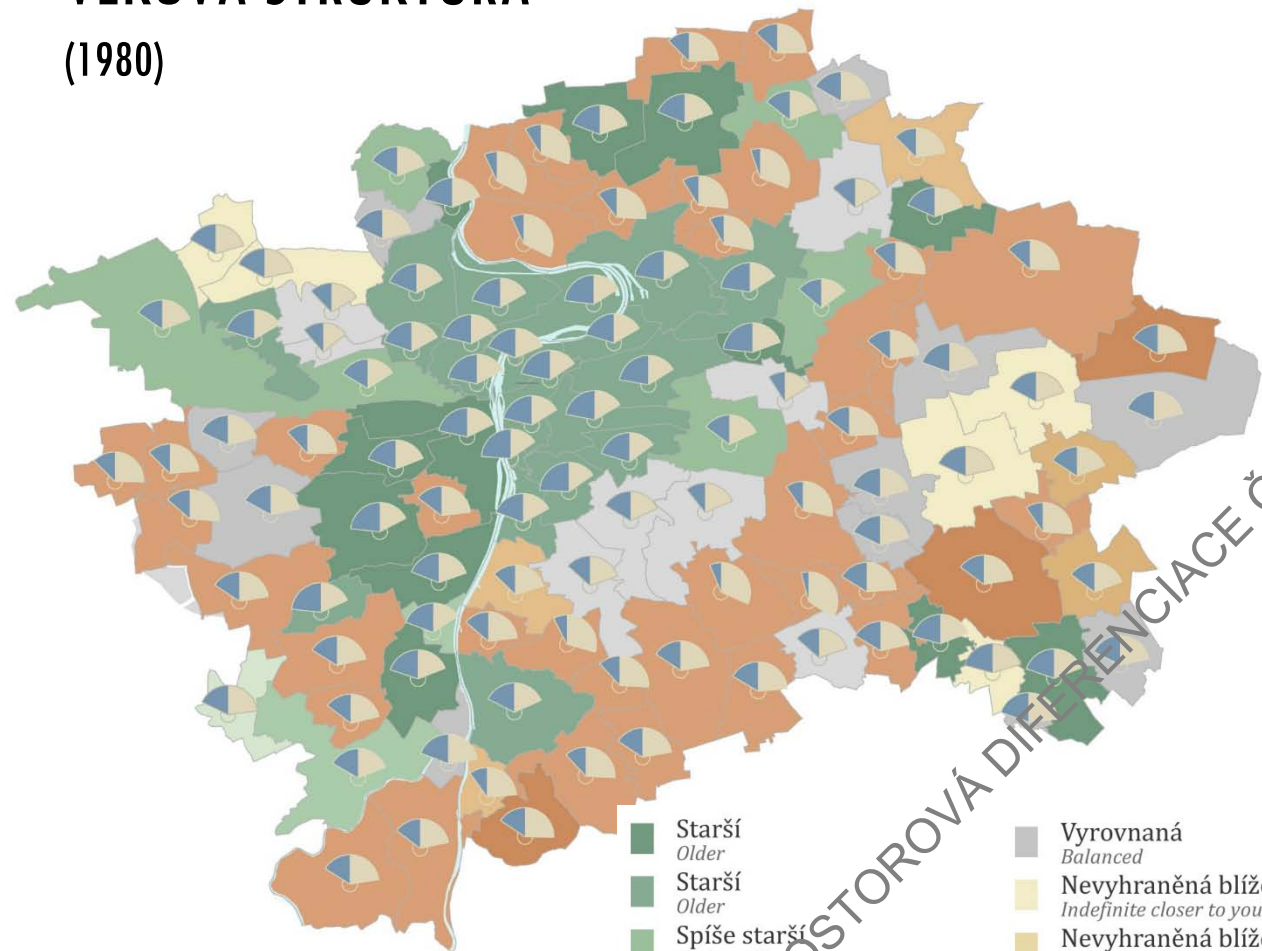

Zdroj: Špačková, Nemeškal (2015)

PRAHA V SOCIALISMU

VĚKOVÁ STRUKTURA

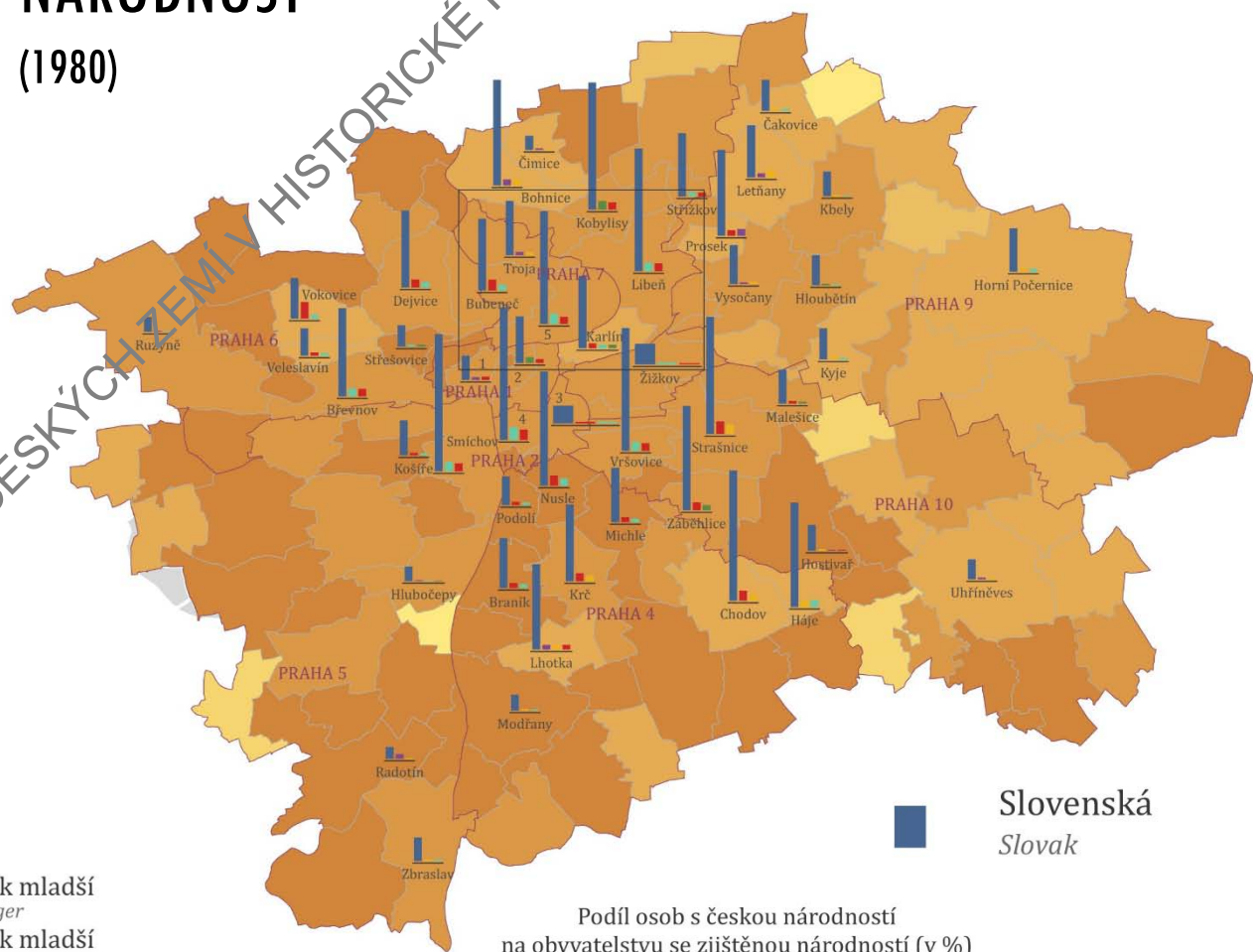
(1980)

- Starší
Older
- Starší
Older
- Spíše starší
Rather older
- Spíše starší
Rather older
- Nevyhraněná blíže k starší
Indefinite closer to older
- Nevyhraněná blíže k starší
Indefinite closer to older
- Vyrovnaná
Balanced
- Vyrovnaná
Balanced
- Nevyhraněná blíže k mladší
Indefinite closer to younger
- Nevyhraněná blíže k mladší
Indefinite closer to younger
- Spíše mladší
Rather younger
- Spíše mladší
Rather younger
- Mladší
Younger
- Mladší
Younger

NÁRODNOST

(1980)

Slovenská
Slovak

Podíl osob s českou národností
na obyvatelstvu se zjištěnou národností (v %)
Share of Czechs on population with declared ethnicity (in %)

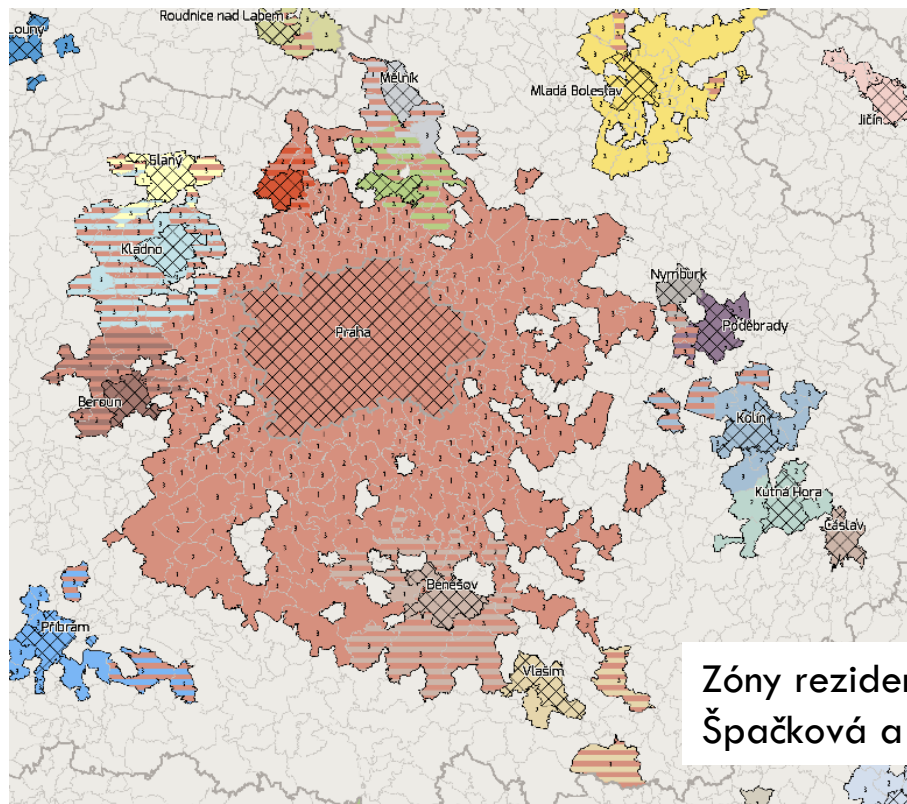

Zdroj: Pospíšilová, Nemeškal (2015), Přidalová, Nemeškal, Outrata (2014)

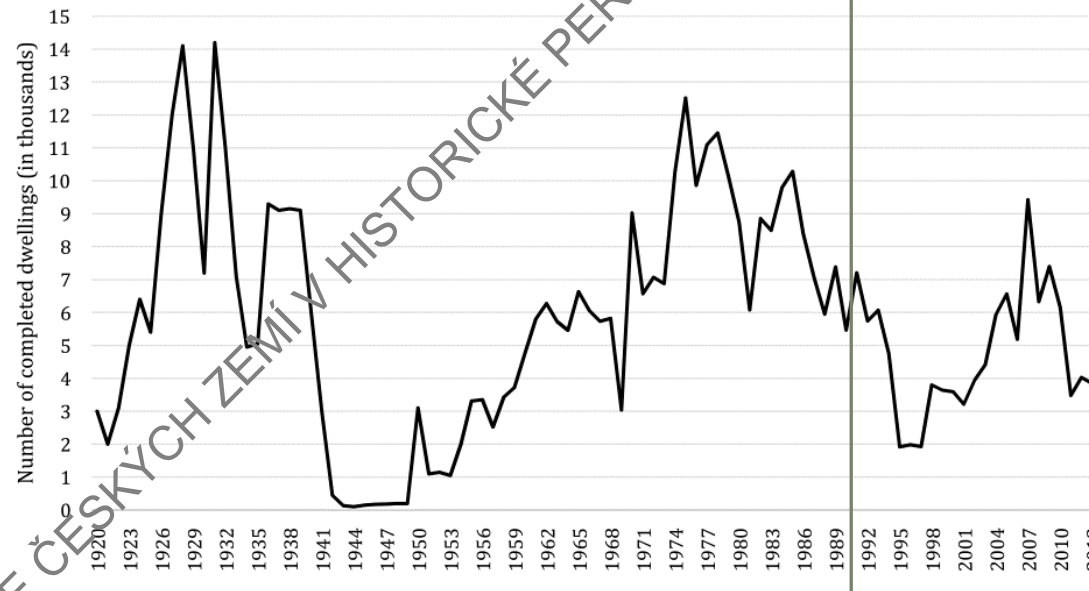
SOCIÁLNĚ PROSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKE PERSPEKTIVĚ

POREVOLUČNÍ PRAHA

PRAHA PO REVOLUCI

Zóny rezidenční suburbanizace,
Špačková a kol. 2012

Ouředníček a kol. 2015 (v tisku)

Zeleneč, foto: P. Špačková

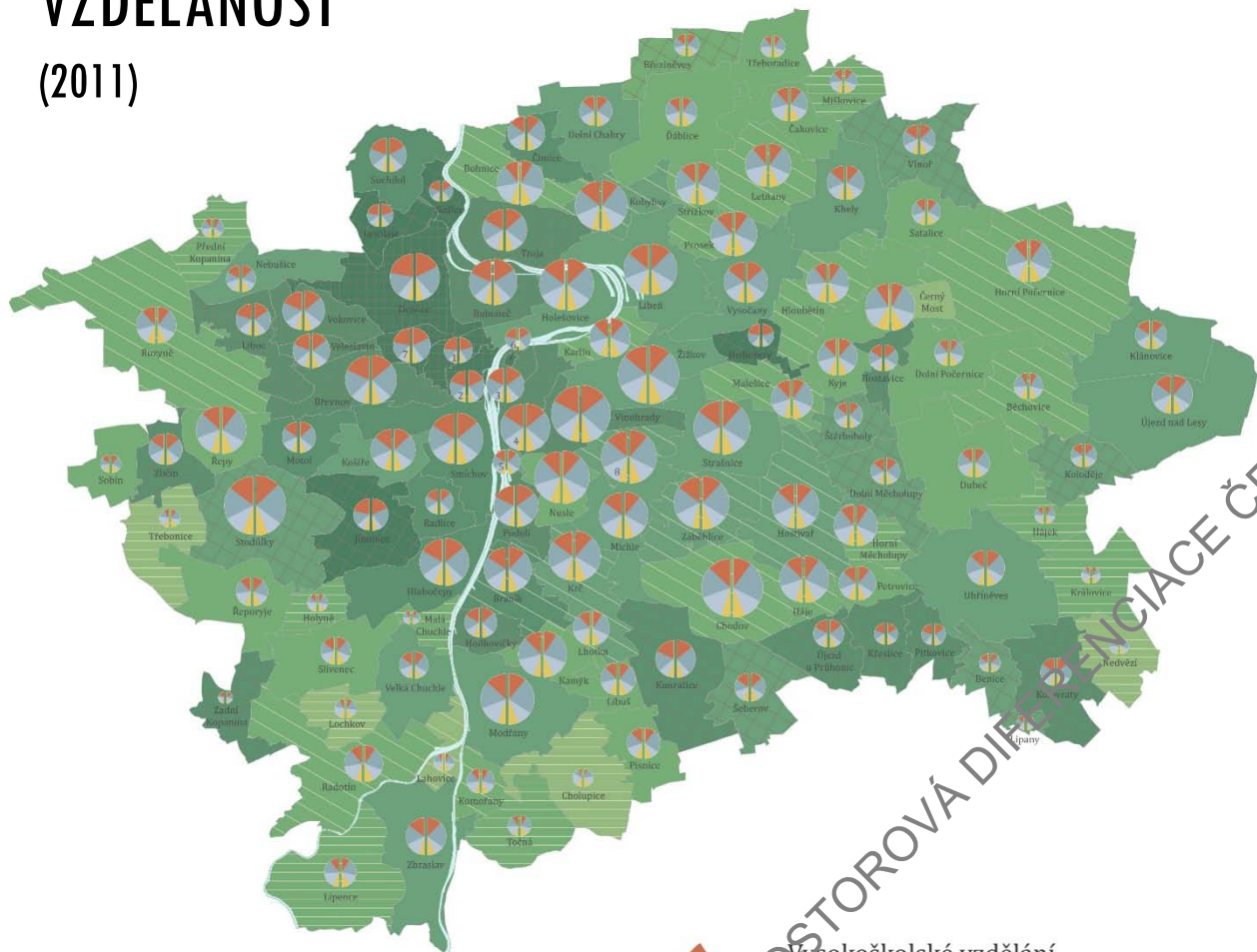
Roztoky, foto: J. Rypáčková

Hostivař

PRAHA PO REVOLUCI

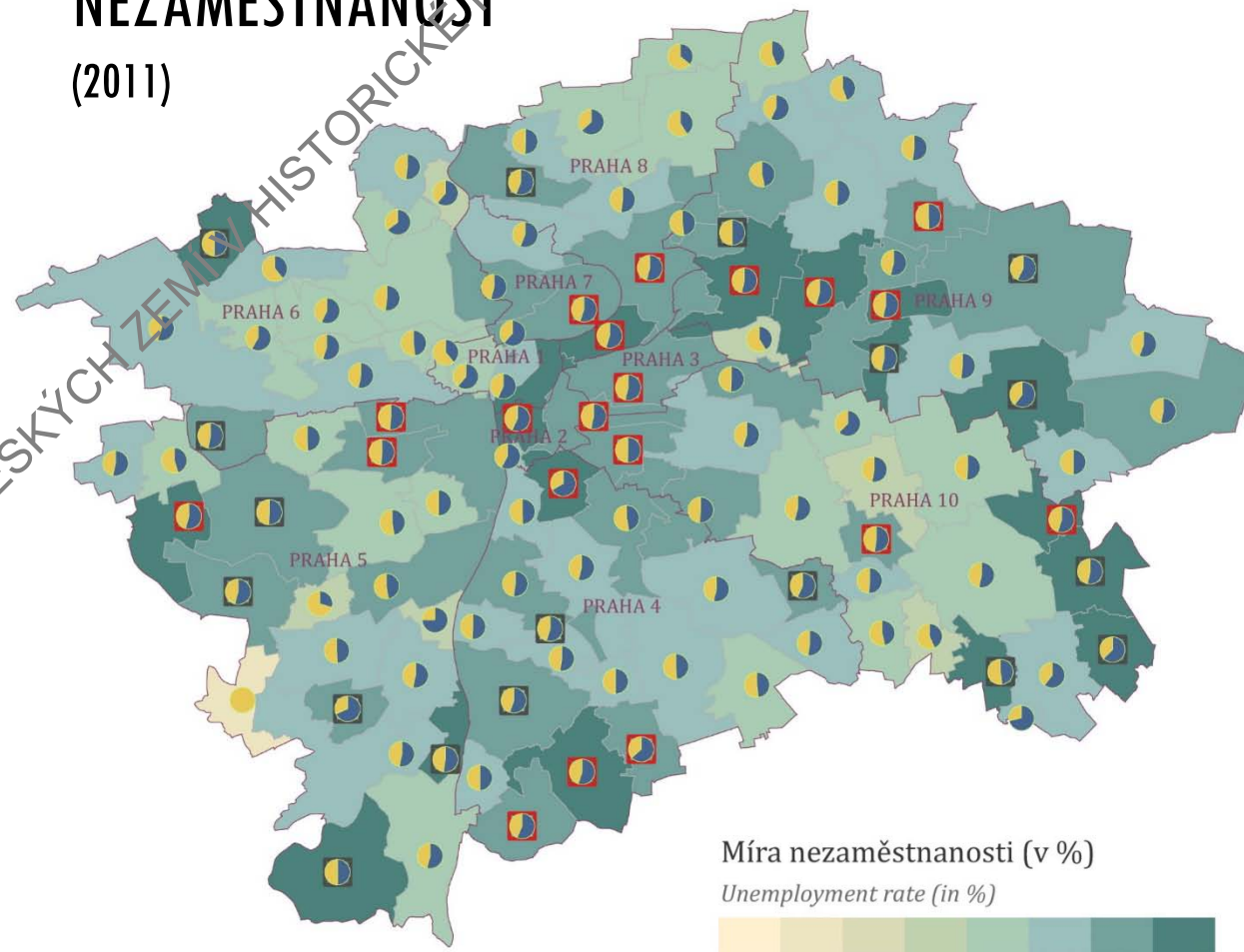
VZDĚLANOST (2011)

Počet let školní docházky
Years of school attendance

10 10,5 11 11,5 12 13 13,7 14 14,5

NEZAMĚŠTNANOST (2011)

Míra nezaměstnanosti (v %)
Unemployment rate (in %)

1,9 2,6 3,2 4,5 5,5 6,5 8

SOCIÁLNĚ PROSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ

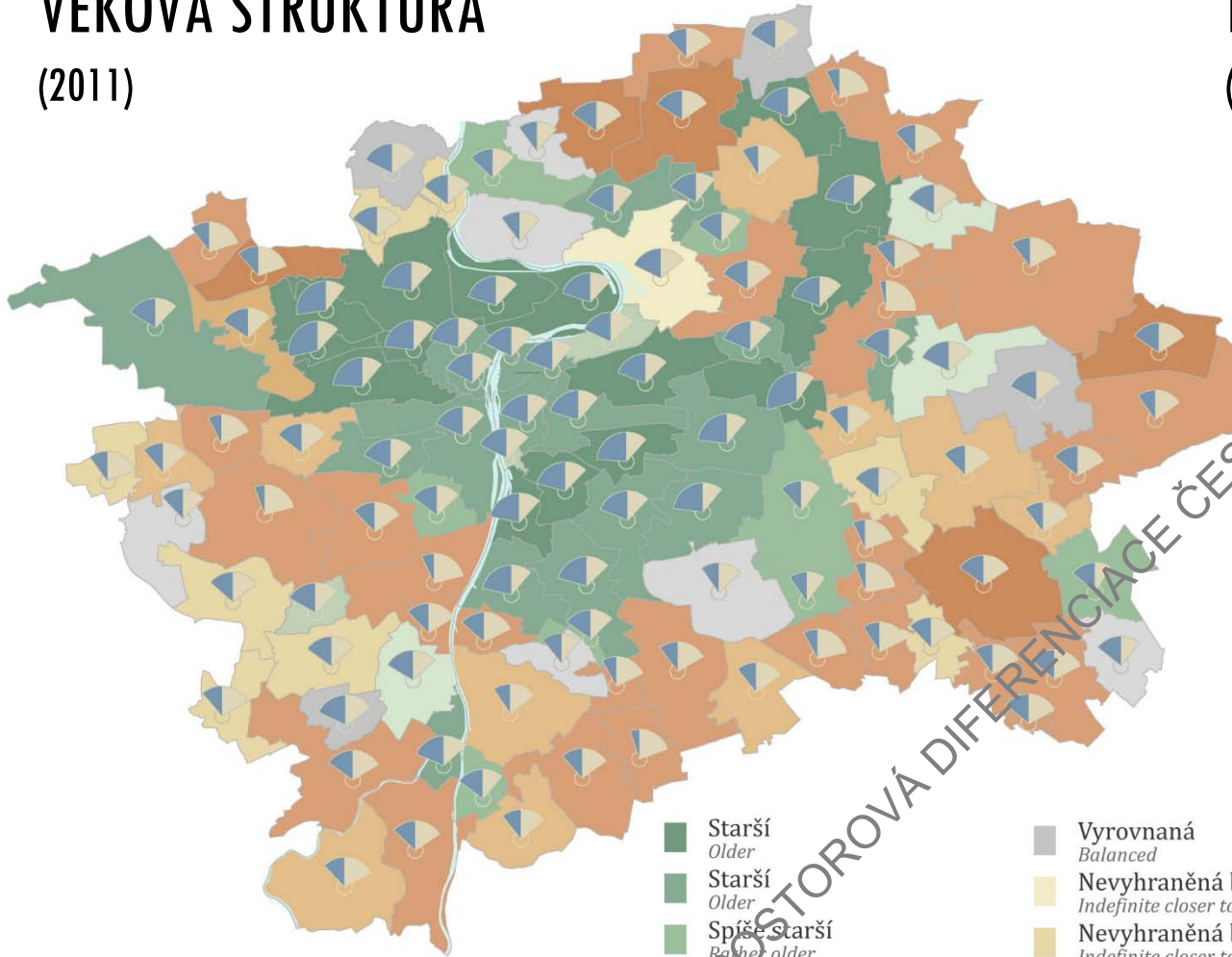
- vysokoškolské vzdělání
University education
- Středoškolské vzdělání s maturitou
Upper secondary education
- Středoškolské vzdělání bez maturity
Lower secondary education
- Základní vzdělání
Elementary education

Zdroj: Špačková, Nemeškal (2015), Svoboda, Nemeškal (2015)

PRAHA PO REVOLUCI

VĚKOVÁ STRUKTURA

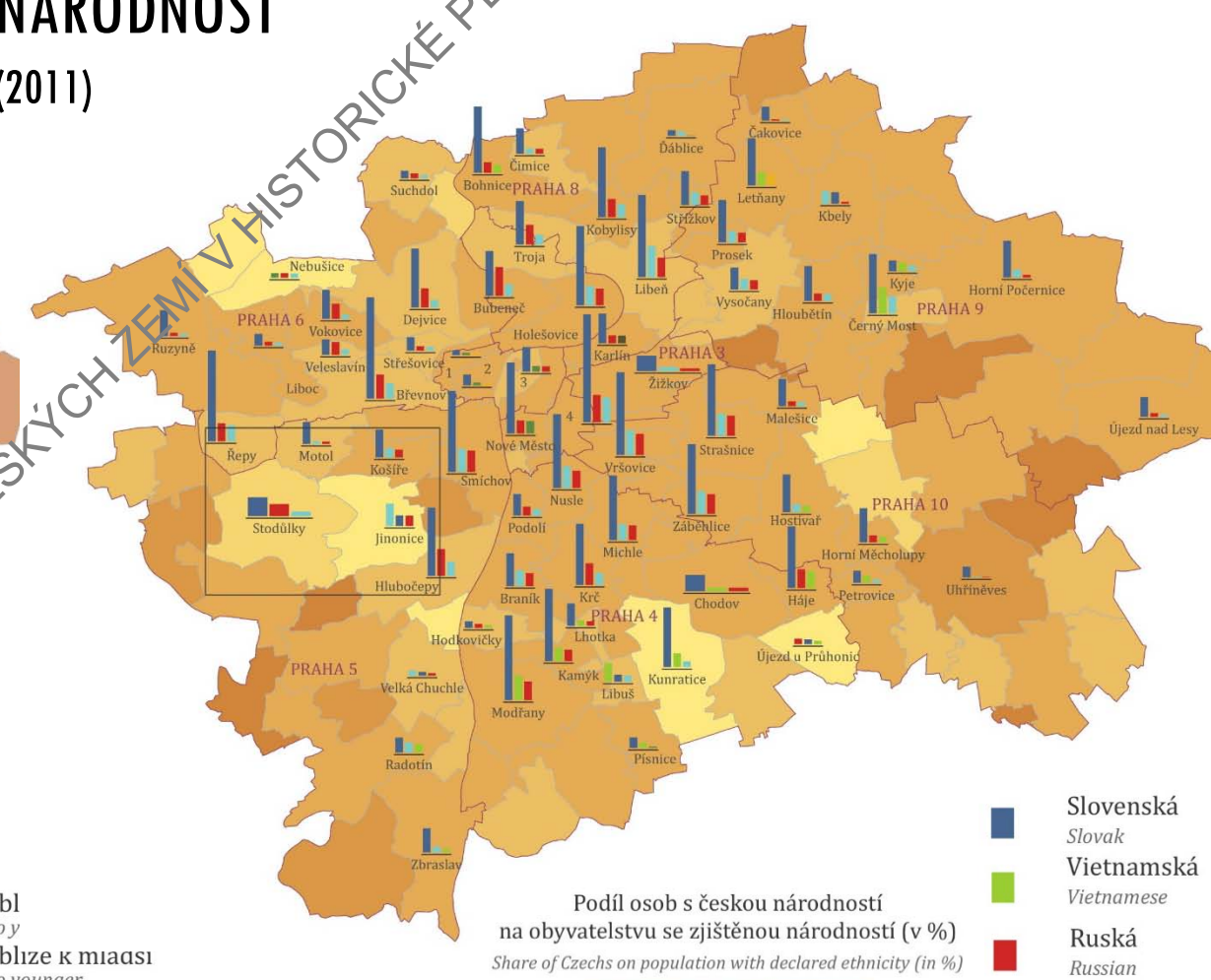
(2011)

SOCIÁLNĚ PRŮSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ

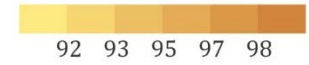
NÁRODNOST

(2011)

SOCIÁLNĚ PRŮSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ

Podíl osob s českou národností na obyvatelstvu se zjištěnou národností (v %)
Share of Czechs on population with declared ethnicity (in %)

ZÁVĚR

každý ekonomicko-politický systém vtiskl svůj odraz do současné sociálně prostorové struktury Prahy – rozdílné podmínky vývoje, možnosti a cíle rozvoje v každém období

napětí mezi stabilitou a proměnlivostí prostorových vzorců

řada čtvrtí si ponechává dlouhodobě silnou nebo slabou pozici

sociálně silný západ vs. průmyslový východ

pozorujeme však silný vliv nové bytové výstavby, která může stabilní vzorce měnit – obvykle posílení sociální struktury a omlazení

LITERATURA

ŠPAČKOVÁ, P., OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK J., KŘIVKA M. (2012): Zóny rezidenční suburbanizace 2010. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

OUŘEDNÍČEK, M., POSPÍŠILOVÁ, L., ŠPAČKOVÁ, P., KOPECKÁ, Z., NOVÁK, J.: (2015, forthcoming): The Velvet and Mild: Socio-spatial differentiation in Prague after transition. In: Tammaru, T., Marcińczak, S., van Ham, M., Musterd, S. (eds.): East Meets West: New Perspectives on Socio-economic Segregation in European Capital Cities. Routledge.

POSPÍŠILOVÁ, L., OUŘEDNÍČEK, M., JÍCHOVÁ, J. (2015 eds.): Sociálně prostorová diferenciacie Česka a Prahy v historické perspektivě. Soubor specializovaných map. www.atlasobyvatelstva.cz

www.atlasobyvatelstva.cz, www.prahaneznamy.cz